

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXI, broj 46

17. studenoga 2011.

cijena 100 Ft

*Ispred otkrivene spomen-ploče pjesniku
Josipu Gujašu Đuretinu u sigetskoj
Gimnaziji „Nikola Zrinski“, 15. studenoga*

„Glasnikov tjedan“

Komentar

Biti velik i hrabar!

Prošle nedilje na kasnoj maši u Petrovom Selu jedva je bilo ljudi, a gor dice. Za razloge su svi stanovnici jur i prlje znali, jer dopodne se je emitiralo športsko naticanje Velik si!, u kom je sudjelovala i naša ekipa Dvojezične škole. I to je već bilo hvalevridni rezultat da su naši mališani zašli iz ovoga pozabljenoga zapadnoga kuta u Budaörs na naticanje, a hrabru grupu dice, roditeljev, učiteljev, pod peljanjem nogometaša Ottó Vinczea, odvud je otrpatilo pol sela. Nismo bili samo u navijanju jaki, nego i u naticanju pohvalno športski, do zadnje volje i moći borbeni. Naša garda je bila jedina iz sela, ostale ekipe su dospile na lice mjesta, svi prez izuzetka, iz varošov: Sátoraljaújhelya, Barče, Budaörs, Tiszavasvária i Békéscsabe. Kako su povidali gradski naticatelji, jur prlje, tajedne dugo su se pripravljali za ovu borbu, nonstop vježbali, a naša učiteljica Nikoleta Timar je naglasila da petroviska škola ima samo 78 dice. Nima ni športsku dvoranu, a niti bazen, ali skupnom voljom su htili doći, pak su se htili isprobavati. David suprot Goliatov. U igri jednako su ulogu dobile brzina, šikanost, a i to, ki kako je reagirao u datoj situaciji na parketi, ali u vodi s labdami, ljučajčami, u šiftu, striljanju, bižanju i u sudjelovanju za jedan cilj, za pobjedu. Ovom prilikom smo vidili Petroviščane ki su i tamburaški glas odnesli u emisiju, a i po hrvatski su rekli svoje, dajući svim tako na znanje, otkud su došli i gdo su oni. Svaki ki je vidio ovu emisiju mogao biti ove nedilje gizdav na svoje selo i na sve ove male naticatelje ki su s neslomljivim oduševljenjem zašli u cilj, negda-negda i pred mnogo jačimi grupami. Zato nas nikako ne more sram biti da je petroviska Dvojezična škola završila naticanje na trećem mjestu, i istina da ne more nastaviti naticanje, zaslužila je svaku pohvalu i priznanje. A tako i svi njevi navijači, ki su se rado u zori stali i za dugim putovanjem imali energiju bistvati junake u glavni uloga, i to tako da je je čekao još dugi put do doma. Kako smo čuli, za svakoga diozimatelja je bilo to dan od neobičnoga doživljaja, a za nas gledatelje tajedne kasnije, isto tako veliki dar da su se naši mališani pokazali i dokazali pred svitom. Hvala svim, i orijaška čestitka za naše hrabre i fer reprezentativce ter za cijelu školu!

-Tiho-

Poziv

Zaklada za pomaganje srednjoškola i studenata, šokačke mladeži iz Mohača, koju je utemeljio pokojni učitelj Matija Kovačić, raspisuje natječaj za mohačku hrvatsku djecu. Obrasci se mogu nabaviti u uredu Tourinforma. Vratiti ih na isto mjesto najkasnije do 5. prosinca 2011.g.: 7700 Mohács, Széchenyi tér 1. Tel.: 69/ 505-515, 69/510-113; faks: 69/505-504; e-mail: mohacs@tourinform.hu<<mailto:mohacs@tourinform.hu>>; <http://www.tourinform.hu/>

Marija Prakatur
predsjednica Zaklade

Iza nas je i Martinje, blagoslovljen je plod vinograda i čovjekova truda i među Hrvatima u Mađarskoj koji su veliki poštovatelji kapljice života. I Martinje je prilika okupljanja oko običaja, prilika da se pozovu i sretnu prijatelji, da se zajedno zapjeva i zapleše. Polako se bližimo kraju još jedne kalendarske godine, još nešto više od mjesec dana do Božića. Ispred nas je tradicionalni zemaljski Dan Hrvata, skup koji skupa već više od desetak godina organiziraju Hrvatska državna samouprava i civilna udruga Saveza Hrvata u Mađarskoj. U Republici Hrvatskoj spremaju se za izbore, forinta bilježi povijesni pad u odnosu na euro, Italija nas plaši svojim dugom, ali ne plaši samo nas nego i američke banke. Kako brzo prolaze godine! Tko je zamišljao prilikom pada Vukovara u studenom 1991. Europu onako kako izgleda danas?

Tada je Siniša Glavašević, urednik Hrvatskoga radija Vukovar i ratni izvjestitelj iz Vukovara u kojeg su prodirale četničke horde, poručivao svojim sugrađanima: „Morate iznova graditi. Prvo svoju prošlost, tražiti svoje korijene, zatim svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost. I nemojte biti sami u budućnosti. A grad, za nj se ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad – to ste vi.“

Trebalo je proći dvadeset godina kako bi simbolički njegovoj hrabrosti bila odana

počast najvišim državnim priznanjem Redom kneza Domagoja u povodu obilježavanja 20. godišnjice pada grada heroja. Vukovar je pao 18. studenoga, neki kažu tek 20. studenoga, a njegovim ulicama tada su „osvajajući“ pjevali „Slobodane, donesi salate / Bit će mesa, klat ćemo Hrvate“. U njemu je poginulo oko tri i pol tisuće ljudi, prognano ih je oko 22 tisuće, a u logorima je završilo sedam tisuća hrvatskih branitelja. Pečuška hrvatska škola i učenički dom u Ulici Fürdő bili su prepuni izbjeglih Baranjaca, djece, nastavnika... Prilježeni su otvorena

„Morate iznova graditi. Prvo svoju prošlost, tražiti svoje korijene, zatim svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost. I nemojte biti sami u budućnosti. A grad, za nj se ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad – to ste vi.“

sreća. Sjetio se tih dana prilikom obilježavanja 35. obljetnice suradnje i ravnatelj osječke Osnovne škole Vijenac Stjepan Sokol. O padu Vukovara i danas se priča, kazuju kako nije trebao pasti i kako je trebao i mogao biti spašen. Najbolje to znaju sudionici i kreatori događanja. Nama ostaju slike i izvješća ispričane sudbine i tragedije preživjelih majkâ, očeva, djece kao simbol onoga što se nikada ne ponovilo.

Branka Pavić Blažetin

GRADIŠĆE – Kako smo to doznali od Štefana Kolosara, sastavljača i koordinatora kulturnoga programa za Dan Hrvatov u Sambotelu, održanoga ovoga vikenda, probe tamburašev, jačkarov i tančošov jur tajedne dugo teču za priredbu Gizdav sam da sam Hrvat... Kulturni program po planu se začme himnami, ke sviraju Undanski tamburaši, zatim slijedu pozdravne riči. Ženska vokalna skupina «Vesele Gradiščanke» će nas razveseliti s obljubljenimi gradiščanskimi jačkami. U slijedećoj točki će Gradiščanci pozdraviti svaku hrvatsku regiju u Ugarskoj s bunjevačkimi, baranjskimi, podravskimi, medjimurskimi i gradiščanskimi plesima. Predstavnici pjevačkih zborov iz svakoga gradiščanskoga naselja Željezne i Jursko-mošonsko-šopronske županije će nam otpjevati nekoliko gradiščanskih pjesam. Svirajući tamburaških sastavov na našem tlu će nas pak razveseliti sa skupnim sviranjem i s našimi lipimi melodijami. U završetku programa moć ćete pogledati još Dolnjopuljansko kolo.

SAMBOTEL – U okviru državnog Dana Hrvata, u organizaciji Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport Skupštine Hrvatske državne samouprave, 19. studenoga 2011. u Sambotelu će se održati već tradicionalni Susret hrvatske mladeži, koji će ove godine okupiti mlade svih naših regija koji su se natjecali za HDS-ovu stipendiju za školsku godinu 2010/ 2011. Susret se priređuje u okviru okrugloga stola s naslovom „Stipendiranje hrvatske mladeži – ulaganje u budućnost“, a održat će se u Županijskome prosvjetnom i omladinskom središtu (Sambotel, Adyev trg 6), s početkom u 15 sati. Kao gost okrugloga stola, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Skupštine HDS-a Gabor Győrvári sudionike će upoznati s lanjskim iskustvima stipendiranja i planovima za budućnost. Nakon susreta svi su sudionici pozvani na prigodni program Dana Hrvata koji će se prirediti u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Aktualno

Spomen-ploča pjesniku Josipu Gujašu Đuretinu u Sigetu

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske samouprave grada Sigeta i Gimnazije „Miklós Zrínyi“, u Sigetu, u sklopu prigodne svečanosti, 15. studenog u školskoj zgradi postavljena je spomen-ploča pjesniku Josipu Gujašu Đuretinu koji je od 1951. do 1955. pohađao ovu ustanovu. Na dvojezičnoj spomen-ploči na hrvatskom stoje ove riječi: *Gimnaziju Nikola Zrinski od 1951. do 1955. pohađao je hrvatski pjesnik Josip Gujaš Đuretin. Ploču su postavili Hrvati u Mađarskoj i Gimnazija „Miklós Zrínyi“ u Sigetu.*

U secesijskoj zgradi čiji su planovi napravljeni 1900. godine, a izgradnja joj započela 1901. u proljeće te završena u svega pola godine, pa je od jeseni iste godine u njoj već i tekla nastava. Gimnazijske dane od 1952. godine u školi i domu proveo je Josip Gujaš Đuretin. Kao učenik prvog naraštaja Gimnazije „Miklós Zrínyi“ upisao se u spomenu tu gimnaziju koja je 1951. godine počela s radom u Pečuhu, a iduće godine, dakle školske godine 1952/53. bila preseljena u Siget. Današnji školski kompleks veliko je obrazovno središte u kojem je smještena i srednja stručna škola, i gimnazija, i učenički dom, reče nam ravnatelj škole Attila Szabó dok gledamo na zidu njegove radne sobe tablo s učenicima prvog naraštaja spomenute ustanove, pokraj kojega je i tablo drugog naraštaja. Među učenicima prvog naraštaja u gornjem redu drugi je Josip Gujaš Đuretin. U šezdesetoj godini postojanja Gimnazije „Miklós Zrínyi“, ona postavlja spomen-ploču svome učeniku i velikom hrvatskom pjesniku, zajedno s hrvatskom zajednicom u Mađarskoj.

Nakon intoniranja himni, i prigodnih recitacija učenika martinačke osnovne škole Regine Várnai, Mirjane Fenjveši, Abela Perjaša, nazočne je prigodnim riječima pozdravio ravnatelj Gimnazije „Miklós Zrínyi“ naglašujući kako spomen-ploča Josipu Gujašu Đuretinu i nije mogla dobiti bolje mjesto u školskim prostorima negoli pokraj poprsja dvojice velikih likova zajedničke hrvatsko-mađarske povijesti Nikole Zrinskog, branitelja grada Sigeta, i Nikole Zrinskog, pjesnika i bana. Potom je svečani govor održala generalna konzulica Ljiljana Pancirov.

Postavljanje spomen-ploče Josipu Gujašu Đuretinu u čast je njegovoj 75. obljetnici rođenja i 35. obljetnici smrti, kazala je generalna konzulica i dodala: Čitamo njegove pjesme i prepoznajemo okrenutost temeljnim problemima čovjeka i njegove egzistencije dodatno naglašenim autorovom bolešću koja ga dugo muči, no on jasno vidi vlastitu ulogu u javnom životu svoga naroda, prepoznaje njegove probleme, pronalazi putove kako izraziti istinsko domoljublje.

Josip Gujaš Đuretin rođen je u Martinima i tamo završava osnovnu školu. Gimnaziju pohađa u Pečuhu i ovdje u Sigetu, gdje maturira 1954. god. Studira u Segedinu, Pečuhu i Budimpešti, diplomira povijest te hrvatskosrpski jezik i književnost. Predaje na budimpeštanskoj Hrvatskosrpskoj gimnaziji, a 1965. god. i doktorira na području povijesti.

Spomen-ploču su otkrili ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin i ravnatelj Gimnazije „Miklós Zrínyi“ Attila Szabó

Prve pjesme objavljuje šezdesetih godina. Pjesmama u antologiji *U kolo*, kao i samostalnom zbirkom iz 1977. god. pod naslovom *Povratak u Podravinu*, neosporno je potvrdio sebe kao središnju umjetničku osobnost književnosti Hrvata u Mađarskoj, uz drugog hrvatskog velikana pisane riječi – Stipana Blažetina. Zbirka ima i posebnu vrijednost za nacionalni identitet Hrvata u Mađarskoj jer je riječ o prvoj samostalnoj knjizi jednog autora u književnosti Hrvata u Mađarskoj od 1945. god. Nakon ovih riječi spomen-ploču su otkrili ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin i ravnatelj Gimnazije „Miklós Zrínyi“ Attila Szabó. Svečanosti su nazočili predsjednik HDS-a Mišo Hepp, voditelj Ureda HDS-a i predsjednik Zajednice podravskih Hrvata Jozo Solga, zastupnici sigetske Hrvatske samouprave, na čelu s Reginom Dudaš, te brojni hrvatski uglednici iz Baranje i Šomođa. bpb

Skupština HDS-a

Iduća redovita sjednica, ujedno i javna tribina Skupštine Hrvatske državne samouprave, bit će 19. studenoga 2011. godine, s početkom u 11 sati u Županijskome prosvjetnom i omladinskom središtu u Sambotelu (Adyev trg 6). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, Izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2) Prijedlog Plana rada HDS-a za 2012. godinu; 3) Financijsko izvješće Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 4) Financijsko izvješće Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 5) Financijsko izvješće Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 6) Financijsko izvješće Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 7) Financijsko izvješće Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 8) Financijsko izvješće Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2011. godine; 9) Prijedlog koncepcije proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2012. godinu. Referent: Joso Šibalin ravnatelj; 10) Prijedlog koncepcije proračuna Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2012. godinu; 11) Prijedlog koncepcije proračuna Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2012. godinu; 12) Prijedlog koncepcije proračuna Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske za 2012. godinu; 13) Prijedlog koncepcije proračuna Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa za 2012. godinu; 14) Prijedlog koncepcije Proračuna HDS-a i ustanova za 2012. godinu; 15) Donošenje odluke o Planu unutarnjeg nadzora za 2012. godinu.

Ravnateljica škole Zsuzsanna Orlovics i predsjednik Višenamjenskog udruženja šeljinske male regije i šeljinski načelnik Attila Nagy predali su na upotrebu obnovljeno i prošireno školsko zdanje

Domaćini s prijateljima iz Grubišnog Polja

Vrtić, osnovna i umjetnička škola „Géza Kiss” u Šeljinu, koja djeluje u sklopu Višenamjenskog udruženja male regije, jedna je od najvećih obrazovnih ustanova tamošnje male regije, koja je ostvarila infrastrukturna ulaganja u vrijednosti više od pola milijarde (519 825 085) forinti u sklopu programa razvoja ustanove.

Sredstva su dobivena natječajem uz 5% vlastitoga udjela, (od čega je 50% podmirilo Ministarstvo samouprava iz svoga fonda), iz Europskih fondova (Temeljni europski fond za regionalni razvoj) u sklopu programa razvoja Nova Mađarska za obnovu škola. Dobiiveno je 475 718 167 forinti. Natječaj je odobren u prosincu 2009. godine. Do kraja 2011. g. ostvaruje se 365 projekata iz unijskog fonda, a radi se o projektima bez premca u posljednjih 50 godina glede obnove, izgradnje vrtića i škola. U šeljinskoj maloj regiji ulaganja u Šeljinu i Vajslovu i okolici dostižu milijardu forinti. Radovi su počeli u veljači 2011. godine, a obnovljena i proširena zgrada u Šeljinu predana je na uporabu 27. listopada 2011. godine. Cijelo vrijeme radova nesmetano se odvijao rad u ustanovi uz obostrano razumijevanje izvođača radova, djelatnika i učenika škole.

Cilj je bio izgradnja obrazovnih ustanova na osnovi racionalnog trošenja energije i stvaranja uvjeta za provedbu suvremenog obrazovanja, i to poboljšanje dosadašnjih i uvođenje novih tehničkih uvjeta, izgradnja prilaza i kretanja za osobe s invaliditetom, a sve u službi zahtjeva učenika i njihova razvoja. Usporedno s infrastrukturnim razvojem

teku reforme na polju pedagogije i metodike nastave, u obrazovanju oslobođenom svake vrste razdvajanja, čime se potiče razvoj Ormánsága.

Na svečanosti u prekrasnome školskom predvorju okupilo se mnoštvo učenika, djelatnika, prijatelja. Među uzvanicima bili su parlamentarni zastupnik Zsolt Tiffán, izaslanik državne tajnice zadužene za obrazovanje u Ministarstvu nacionalnih resursa Lőrinc Sályi, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a Gabor Győrvári, mnoštvo Hrvata iz susjednih naselja, iz hrvatskih samouprava, predstavnici grada Grubišnog Polja i tamošnje škole, zastupnici šeljinske Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Šandorom Matoricem. U ime domaćina natjecatelja i uzdržavatelja škole pak predsjednik Višenamjenskog udruženja šeljinske male regije i šeljinski načelnik Attila Nagy te ravnateljica škole Zsuzsanna Orlovics. Oni su u prigodnim govorima zahvalili svima koji su sudjelovali projektu ostvarivanja suvremenoga školskog zdanja.

U svečanom programu predaje obnovljene zgrade hrvatskom je jeziku dana dužna pozornost i nastupom tamburaša, recitatora, plesača i obraćanjem predstavnika đачke samouprave nazočnima i na hrvatskom jeziku. Lijepo je bilo biti Hrvat toga dana u prostoru šeljinske škole. Ispunilo nas je to nadom, a pogotovo u svjetlu saznanja kako 130 učenika u spomenutoj ustanovi pohađa nastavu hrvatskoga materinskoga jezika i književnosti. Zgradu su blagoslovili šeljinski katolički svećenik Sándor Horváth i reformatski svećenik Csaba Zoltán Nagy.

Tim se projektom omogućuje razvoj i pružanje jednakih mogućnosti, ostvarena je škola 21. stoljeća u jednoj od najnerazvijenijih regija Mađarske danas. Suvremena nastavna pomagala, namještaj, suvremene učionice, sanitarni čvorovi, okruženje i najmodernije metode obrazovanja otvaraju nove perspektive. Ostvareno je i jedinstveno školsko središte. Do sada je škola djelovala u dvije udaljene zasebne zgrade, a od sada sve je u Ulici Nándor Bodonyia. Veliki su posao napravili

U Šeljinu predano obnovljeno i prošireno školsko zdanje

izvođač radova (O és R Építőipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.) i svi sudionici projekta. Razgledajući školske prostore, zastali smo, naravno, u kabinetu za hrvatski jezik i književnost, oduševljeni uložnim trudom hrvatskih pedagoga te u razgovoru s njima i njihovim kolegama iz Grubišnog Polja.

Hrvatska nastava u Osnovnoj i umjetničkoj školi „Géza Kiss”

Vrtić, osnovna i umjetnička škola „Géza Kiss” u Šeljinu osnovnoškolska je ustanova koja gaji dugogodišnje prijateljske veze s Osnovnom školom Ivana Nepomuka Jemersića u Grubišnom Polju. Školu sada pohađa 325 učenika, čemu treba pridodati i 44 učenika iz okružne škole u Ostrovu. Od spomenutoga broja učenika njih 118 uči hrvatski kao materinski jezik, po razredima od 11 do 20 učenika. Uz hrvatski, u školi svi učenici uče engleski kao strani jezik, od 4. razreda, a uz rečeno škola nudi mogućnost učenja njemačkoga jezika. Kako veli nastavnik hrvatskoga jezika Robert Ronta, hrvatski nije obvezatan za sve učenike, nego roditelji kada upisuju djecu u prvi razred osnovne škole, mogu birati učenje hrvatskoga u satnici za materinski jezik (4 sata tjedno) i onda se on uči tijekom osam godina.

Ravnateljica je škole Zsuzsanna Orlovics. U 1. razredu 20 učenika s učiteljicom Marijom Hideg Papp i Katicom Kovačević Dudaš uče hrvatski jezik. Sada u 8. razredu hrvatski jezik uči 16 učenika s nastavnikom Robertom Rantom. Škola nudi mogućnost učenja tambure, o čemu se brine glazbeni pedagog Tibor Kedves iz Starina, i narodnoga plesa. Redoviti su uzajamni posjeti i razmjene učenika sa školom iz Grubišnog Polja. Učenici iz godine u godinu sudjeluju hrvatskomu jezičnom taboru koji se u organizaciji Hrvatske državne samouprave održava u „Zavičaju“, kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima na otoku Pagu.

Branka Pavić Blažetin

Školska plesna skupina i orkestar koji njeguje hrvatske pjesme i plesove

HKD izletom i Glasilom posvetio pažnju 90. obljetnici Gradišća

Na Nakovičevom naticanju dr. Nikola Benčić je prikadao svim gradišćanskim školam i informativne table. Na slici s Eržikom Pormüller, učiteljicom hrvatskoga jezika u Kemlji

Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću je u minulim mjesecima stupilo u akciju da veću pažnju privuče Hrvatima u Austriji, na 90. obljetnicu Gradišća. Naime, pred devet desetljeći nastajanjem granice med Ugarskom i Austrijom gradišćanski velikan u Kemlji, Mate Meršić Miloradić preveo je Burgenland na hrvatski i „dobili smo“ Gradišće. Na tom kraju živeći Hrvati postali su Gradišćanski Hrvati (ki su se prije zvali jednostavno Zapadnougarski Hrvati), i ki su se od 1921. ljeta rascijepili u tri države Čehoslovačku, Ugarsku i Austriju. Zničeni su skupni puti, prestala je komunikacija med rođjaci, susjedi i prijatelji, a po Drugom svjetskom boju sa Željeznim fironom samo je još gorja postala situacija u međusobni, a i politički odnosi. Ljudi u naši

seli su ostali u mnogi slučajji i prez imanja, svojih grunтов, vinogradov. Kako su se naši Gradišćanski Hrvati po razgraničenju u tom novom položaju i još o mnogi zanimljivosti moremo štati u posebnom dokumentarnom Glasilu HKD-a, pod naslovom *Na križanju povijesnoga puta 90 ljet Gradišće*. Na 16 stranica štitelji detaljno moru upoznati tadašnju političku situaciju, peljajuće ličnosti tadašnjega hrvatskoga intelektualnoga žitka (Štefan Pinezić, Jožef Kuntar, Jožef Strassner, Ivan Nemet, Gyula Kausz). Za ov posebni broj se je skrbio povjesničar i akademik dr. Nikola Benčić, ali su sudjelovali i drugi autori, pod rukom glavne urednice Agnjsice Csenar-Schuster. Ovo zanimljivo izdanje su sa sobom donesli aktuelni predstavniki Hrvatskoga kulturnoga društva, ki su med ostalimi Gradišćanskimi Hrvatima iz Austrije (pojedina lica smo vidili rodod iz Slovačke i Ugarske), u glavnoj organizaciji Znanstvenoga instituta Gradišćanskih Hrvatov i HKD-a, još u septembru jednu cijelu subotu posvetili izletu, slušajući različita predavanja ter svidočanstva selčanov i posjećujući Spomenike priključenja na pojedini mjesti. Diozimatelji od Trajštofa su doputovali u Koljnof, Filež, prik Pornove u Petrovo Selo, a potom u Čembu. 24. septembra, kasno otpodne, s malim zakašnjenjem je zašla velika grupa zainteresiranih putnikov u Petrovo Selo, kade je je kod Spomenika priključenja dočekala donaćelnica sela, Agica Jurašić-Škrapić. Ovo putovanje prik povijesnih štacijov ki bi drugi znao peljati nek dr. Nikola Benčić, rodjeni Nardanac. O uzroki ove ekskurzije je glavni organizator ovako povidao: – *Prvo je bilo da upoznamo tematiku uopće, ar se je ta tematika falsificirala i u Austriji i u Ugarskoj, i nigdar nismo skupadošli. Drugi uzrok je bio da pokažemo našim ljudem ki su toliko gizdavi da smo mi sada slučajno u Austriji 90 ljet, kad je granica tako odlučila, da to nij bilo tako u onom vrimenu od sebe razumljivo da ćemo mi u*

Glasilo Hrvatskoga kulturnoga društva sadrži mnogo zanimljivosti

Austriju dojt ali u Ugarsku, jer ovde se je jako borilo za svaku dušu. Zapravo, kanio sam je osloboditi od toga stereotipa da to je tako da Gradišće je naše austrijsko da to nij ni najmanje od sebe razumljivo bilo i da izgradjivanje identiteta Hrvatov to se je zgodalo zapravo nek po Drugom svjetskom boju. Nije se ugodala ni Gradišćanskim Hrvatom ta zajednička misao da mi smo u Austriji, Slovačkoj, Ugarskoj i Moravskoj, ali ćemo zato tribati generacije i dobru zadubljenu svist, ka se jako zgubi. Ali morebit da će biti bolje!

Polag spomenika, postavljenim 1933. ljeta u nedavno obnovljenjoj okolici, nardanski povjesničar dr. Vince Kolnhofer je rekao nekoliko riči o vjernosti nimških ter hrvatskih sel Pinčene doline ka su se odano borila za vraćanje ugarskomu orsagu. U čuvarnici mjesna samouprava je pogostila izletnike, a sestre Eržebet Harangozo-Geošić ter Marija Harangozo-Kešl su odgovarale na pitanja. Iako one za vrime priključenja još nisu živile, čuda što su znale povidati o ditinstvu i teška ljeta u zaprtosti. Gosti su od donaćelnice mogli čuti i o najnovijoj skandaloznoj, a za Petrovišćane više bolnoj, storiji po kojoj je susjedni načelnik samovoljno zatvorio kar-teško-petrovisku cestu. To je akademik dr. Nikola Benčić komentirao sa slijedećimi riči: – *Puti se ne smu zapriti, granice se tribaju otpriti. Austro-Ugarska Monarhija je to lipo prakticirala pak smo to razbili. Čemo i Europu razbiti?* Putniki ki su obogaćeni ne samo sa znanjem, nego i s novimi iskustvi i na našem tlu, nastavili su svoju ekskurziju u Čembu. Prilikom Nakovičevoga naticanja, posredovanjem dr. Nikole Benčića, i gradišćanske škole u Ugarskoj su dostale informativne table o konačno 1924. ljeta regulirani granica Austrije i Ugarske, u izdanju Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću.

Izletniki, Gradišćanski Hrvati iz Austrije

Odličja za manjine Bačko-kiškunske županije Bariši Dudašu i čavoljskome Bunjevačkom kulturnom krugu

U povodu nacionalnoga blagdana 23. listopada, 21. listopada u okviru svečane Skupštine u županijskom središtu Kečkemetu uručene su godišnje županijske nagrade Bačko-kiškunske županije koje se dodjeljuju za istaknutu djelatnost u odgoju mladeži, javnoj prosvjeti, umjetnosti, znanosti, zdravstvu, javnoj službi, športu, za manjine, očuvanje okoliša i poljodjelstva, te nagrada i priznanja predsjednika Skupštine. Nagrada za manjine dodijeljena je trima osobama odnosno društvima, među njima Bariši Dudašu, predsjedniku Hrvatske manjinske samouprave u Kalači, i Bunjevačkome kulturnom krugu iz Čavolja. Nagrada je dodijeljena i Njemačkoj narodnosnoj plesnoj skupini iz Dudvara (Nemesnáudvar). Okupljenima se prigodnim riječima obratio predsjednik Skupštine Bačko-kiškunske samouprave Gábor Bányai, koji je ujedno uručio odličja nagrađenima.

Nagrada za manjine Bariši Dudašu

Bariša Dudaš, predsjednik kalačkoga HMS-a, prima odličje, županijsku spomenicu s plaketom

Bariša Dudaš, aktualni predsjednik Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače, rođeni Dušnočanin, po majci podrijetlom iz Santova, poput brojnih Baćinaca i Dušnočana, trbuhom za kruhom nastanjuje se, radi i živi u Kalači. Najzaslužniji je za okupljanje pripadnika rackih Hrvata i utemeljenje Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače 2006. godine. Iako prema popisu pučanstva iz 2001. u Kalači je 26 Hrvata po nacionalnosti, 37 vezano ih je za hrvatsku kulturu i običaje, 10 ih je s materinskim hrvatskim jezikom, a 13-ero hrvatskim se jezikom služi u obitelji i prijateljskom krugu, na popisu birača za izbor mjesne hrvatske samouprave 2006. godine upisano je već 115, a četiri godine poslije 104 Hrvata. Po uzoru na bunjevačka prela, pod njegovim se vodstvom 2007. godine pokreće tradicionalna pokladna priredba Lakomac, koja iz godine u godinu okuplja Hrvate iz

Članovi plesne skupine čavoljskoga Bunjevačkog kulturnog kruga na bajskom Dolnjaku prigodom Antunova

Svetog Josipa. Od njezina utemeljenja 2006. godine zastupnik je Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Bunjevački kulturni krug u Čavolju

Bunjevački kulturni krug u Čavolju utemeljen je još 25. ožujka 1952. godine, u okviru kojega je djelovalo dvije sekcije: plesna i dramska, ali je u početku bila jača dramska. Pedesetih i šezdesetih godina ostvarila je niz nastupa diljem hrvatskih regija u Mađarskoj, u Baranji, Zali i Željeznoj županiji, a 1957. dodijeljeno joj je priznanje Bačko-kiškunske županije „Najbolja južnoslavenska plesna skupina”. Nakon toga od 1970-ih do 1990-ih nastupa na raznim županijskim i državnim smotrama, širi bunjevačkohrvatsku kulturu, plesove, pjesme i stihove. U proteklih šest desetljeća plesna skupina djeluje neprekidno do naših dana, uz nastojanja da čuva i njeguje hrvatsku, bunjevačku samosvijest i kulturu.

Danas djeluje pod okriljem Hrvatske manjinske samouprave i broji 50 plesača, koji plešu u dječjoj omladinskoj i odrasloj skupini. Djelatno sudjeluje na mjesnim, županijskim priredbama, naseljima, ali i u matičnoj Hrvatskoj, te Vojvodini i Slovačkoj.

Za okupljanje bunjevačkih Hrvata, oživljavanje rada Bunjevačkoga kulturnog kruga najzaslužniji je predsjednik Stipan Mandić, koji je u ime Kruga preuzeo županijsku nagradu.

Uime čavoljskoga Bunjevačkoga kulturnog kruga odličje je preuzeo Stipan Mandić, predsjednik HMS-a

Baćina, Dušnoka i Kalače. Na poticaj Hrvatske manjinske samouprave, njegovim osobnim zalaganjem, najprije kao kružok, a zatim i kao predmet uvodi se nastava hrvatskoga jezika u kalačkoj Katoličkoj ustanovi Naše Gospe. Prije nekoliko godina u nastavi hrvatskoga jezika bilo je i pedesetak učenika, a sada ih je dvadesetak.

Uz redovite programe, pod njegovim vodstvom Hrvatska manjinska samouprava preuzima organiziranje županijskoga hrvatskog dana – Spomen-dana biskupa Ivana Antunovića u Kalači, a pokreće i Međunarodni hrvatski tamburaški festival, koji je otpočeo izrastao u vrlo posjećenu međunarodnu manifestaciju, bitnu i općenito za kulturni život grada. Glavni je pokretač i suradnje s KUD-ovima iz Hrvatske, te povezivanja s gradom Ploče. Na njegovu pobudu osniva se i Ženski pjevački zbor „Ružice” koji djeluje pod okriljem Hrvatske manjinske samouprave. Pokreće i redovite mjesečne hrvatske mise u crkvi

Ženski pjevački zbor „Ružice” iz Kalače na ovogodišnjem Lakomcu

Bunjevačko prelo u Sumartonu

Kako bačvansko selo Gara ima dva proštenja, tako i pomursko selo Sumarton, a po nazivu mjesta zna se da je proštenje Sv. Martina važnije. Nisu samo to sličnosti između dva naselja, nego i to da u njemu žive Hrvati, koji su ponosni na svoje običaje i kulturu, i to dostojno njeguju. Kulturna turneja uz materijalnu potporu Hrvatske državne samouprave, koja je ostvarena između Gare i Sumartona, u Gari 22. listopada, a u Sumartonu 12. studenog zblížila je ljude između dvije daleke hrvatske regije i ojačala ih u očuvanju nacionalne svijesti.

Krovna organizacija Hrvata u Mađarskoj još je u prošlom mandatu odlučila da će pomagati kulturne turneje između raznih regija poradi boljeg međusobnog povezivanja i upoznavanja. Zahvaljujući tomu na sumartonsko proštenje stigli su Garcí, čime su uveličali proslavu zaštitnika mjesta. Dom kulture napunio se gledateljima, mnogi su bili znatiželjni kakvi su Hrvati iz daleke Bačke, kako znaju pjevati, svirati, plesati, kako se «spominaju» ili kako «divane».

Capari. Predsjednik garske samouprave ukratko je predstavio Bačku regiju, naselja u kojima žive Hrvati, te naselje Garu, koje je tronacionalno selo, u njemu žive Mađari, Nijemci i Hrvati, stoga su u svoj program uvrstili i drugih plesova. Odmah na početku, nakon tzv. bunjevačke himne, koju je izveo Orkestar Bačka, pozornicu je zauzela družina mladih plesača u prekrasnim bunjevačkim nošnjama i izvela koreografiju s prepoznatim elementima koreografije Antuna Kričkovića,

Bunjevačko prelo u izvedbi garske izvorne plesne skupine na sumartonskoj pozornici

Drage goste pozdravio je predsjednik sumartonske Hrvatske samouprave Jože Đurić, među njima posebno Martina Kubatova, predsjednika garske Hrvatske manjinske samouprave, i predstavnike prijateljske samouprave Stjepana Kuzmu, predsjednika Hrvatske manjinske samouprave budimpeštanskoga XV. okruga. Pozdravnim se riječima pridružio i sumartonski načelnik Martin

Capari. Predsjednik garske samouprave ukratko je predstavio Bačku regiju, naselja u kojima žive Hrvati, te naselje Garu, koje je tronacionalno selo, u njemu žive Mađari, Nijemci i Hrvati, stoga su u svoj program uvrstili i drugih plesova. Odmah na početku, nakon tzv. bunjevačke himne, koju je izveo Orkestar Bačka, pozornicu je zauzela družina mladih plesača u prekrasnim bunjevačkim nošnjama i izvela koreografiju s prepoznatim elementima koreografije Antuna Kričkovića,

poznatoga koreografa rodnom također iz Gare.

Slijedili su hrvatski plesovi: šokački, bošnjački, splitski pa valpovački, te švapski i sikuljski. Garski plesači uvježbanim, sigurnim pokretima plesali su na pozornici, vični su svim vrstama plesova. Njihov nastup svjedoči o marljivom radu. Izvorna folklorna skupina, koju vodi Mirjana Rudić Keresteš, predstavila je Bunjevačko prelo, upravo tako

kako se nekada održavalo. Inače, kako nam je rekla gđa Rudić, za očuvanje tih običaja zaslužna je Eva Zorić, bivša voditeljica kulturne skupine, koja je prije 40 godina počela sakupljati stare plesove, običaje i pjesme predaka garskih Hrvata. Među plesnim izvedbama, dok su se presvukli plesači u prekrasne različite narodne nošnje, publiku su zabavljali pjevački i glazbeni blokovi orkestra Bačke.

U okviru kulturnog programa, već po običaju na proslavi Sv. Martina, dodijeljena su priznanja za osobit doprinos u uzdizanju i razvijanju sela. Priznanja je uručio načelnik Martin Capari. Za uljepšavanje sumartonskog okoliša priznanje je preuzela Marija Rodek, za kulturu Marta Kramarić, za naselje Ana Rodek, a priznanje počasnoga građanina sela Sumartona uručeno je Zoltanu Hasonu starijem. Za osobit doprinos čuvanju hrvatskoga jezika i kulture sumartonska Hrvatska samouprava priznanje je dodijelila

Pozdravne riječi, slijeva Mirjana Rudić Keresteš, Martin Kubatov i Joža Đurić

bračnom paru Hederić, Antunu i Julijani (podrobnije o tome u drugom napisu).

Cjelovečernji program publika je nagradila burnim pljeskom, a uz večeru i bal nastavljalo se druženje. Sumartonski lepi dečki i „lipi momci“ iz orkestra Bačke nisu dali da se sjedi, pa se plesalo do sitnih uri.

Martin Kubatov, predsjednik garskog HMS-a, smatra vrlo dobrom zamisli razmjenu gostovanja jer, kako kaže, inače ne bi imali mogućnosti da u tako daleku regiju otputuju zbog materijalnih pitanja. Prema njegovu mišljenju Sumartinci vrlo dobro čuvaju svoju tradiciju i kulturu jer imaju mnogo mladih u društvu, te vrlo mnogo raznovrsnih sekcija, od puhača, plesača, pjevača do tamburaša. Vidljivo je da je njihova zajednica gotovo čisto hrvatska, dok u Gari zbog miješanja nacionalnosti treba otvorenije postupati, pa u kulturnoj skupini ima članova iz svih nacionalnosti, te se njeguje kultura svih. Kako reče, u Gari su karakteristični mješoviti brakovi, zbog toga, nažalost, u njima se govori jezikom većinskog naroda. Mladi jako vole kulturu, ona ih potiče na učenje materinskog jezika. Nekoliko đaka svoje školovanje nastavlja u hrvatskim gimnazijama. Predsjednik garske manjinske samouprave rezultate posljednjeg popisa prognozira ovako: 200–250 Garaca izjasnit će se Hrvatima, a možda se broj i smanji zbog pokreta koji naglašava da su Bunjevci pripadnici posebne nacionalnosti, pa su upisani pod «razno». Mlad predsjednik, koji je ekonomist, ne žali svoje vrijeme koje potroši za dobrobit svoje nacionalnosti iako, kako reče, kadšto je naporno zbog čestih priredaba.

Marija Aladžić Gujaš iz Serdahela, rodnom iz Gare, raduje se znancima iz svoga rodnog mjesta

Predstavljena najnovija zbirka Marka Dekića u Bačkoj Susret s književnicima u Santovu i Gari

*Ravnatelj Croatice Čaba Horvath,
te pjesnik Marko Dekić i književnik
Mijo Karagić u Santovu*

Nakon Beča, potkraj listopada, uoči blagdana Svih svetih, i u Bačkoj je predstavljena najnovija knjiga Marka Dekića Bodoljaša, zbirka pjesama, proze, prijevoda i uglazbljenih stihova s naslovom „Pruži mi ruku”, koja je u izdanju budimpeštanske Croatice, neprofitnog poduzeća za informativnu, kulturnu i izdavačku djelatnost, objelodanjena pod konac 2010. godine. Šestu samostalnu zbirku Marka Dekića, koja na 246 stranica predstavlja njegovu poeziju, prozu i prijevode, uredila je Kristina Goher, uglazbljene stihove Ivan Salmer, a ilustrirao s crno-bijelim fotografijama Antun Kričkovića mlađi. U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave zbirka je 28. listopada predstavljena u prostorijama Hrvatske osnovne škole u Santovu, a u učionici drugog razreda okupilo se dvadesetak posjetitelja, ljubitelja hrvatske lijepe riječi i poštovatelja Marka Dekića Bodoljaša, književnika Hrvata u Mađarskoj, rodnom iz Santova. U ime izdavača okupljenima se obratio ravnatelj Croatice Čaba Horvath, koji je ukratko predstavio rad neprofitnog poduzeća. Dekićev životni put i književni rad ukratko je

prikazao književnik dr. Mijo Karagić, nakon čega je autor pročitao izbor svojih pjesama, prijevoda i uglazbljenih stihova, prisjećajući se starih prijatelja, suseljana i mladalačkih dana provedenih u rodnome selu, prepoznatljivom dijelu Santova zvanom Bodolja odakle je ponikao. O tome svjedoče i

naslovi ciklusa pjesama poput Prijatelji moji, često se sjetim vas, Moja obitelj i voljena Bodolja, a naslovna pjesma Pruži mi ruku posvećena je prijatelju i pjesniku Stipanu Blažetinu. Budući da su Santovci pokazali veliko zanimanje, dvadeset primjeraka s posvetom autora začas je rasprodano, pa se tražila i knjiga više.

Sutradan, 29. listopada, u organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave zbirka je predstavljena i u Bunjevačkoj klupskoj prostoriji u Gari gdje se također okupilo dvadesetak posjetitelja. Nakon obraćanja ravnatelja Croatice i predstavljanja književnog rada Marka Dekića i prikaza njegove najnovije zbirke, čije je unaprijed naručene primjerke garska Hrvatska samouprava podijelila sudionicima književne večeri, uslijedio je prikaz životnog puta, književnog stvaralaštva i društvenog rada dr. Mije Karagića, bivšeg predsjednika Hrvatske državne samouprave, rodnom iz Gare. Obje književne večeri ponovno su pokazale da postoji veliko zanimanje mjesnih hrvatskih zajednica za književnom baštinom Hrvata u Mađarskoj, te bi uz folklorne, kulturne sadržaje i slične priredbe mogle i morale biti redovite. Jer u pitanju je živa hrvatska materinska riječ, nje govana na umjetničkoj razini.

S. B.

Pozivnica

Hrvatska samouprava Baranjske županije
srdačno Vas poziva na

ŽUPANIJSKI HRVATSKI DAN I JAVNU TRIBINU

u salantski dom kulture 25. studenoga
2011. (petak) u 17.30 sati.

Nakon izvješća o ovogodišnjem radu
Hrvatske samouprave Baranjske županije
i javne tribine uručit će se odličja
«Za baranjske Hrvate», zatim slijedi
program KUD-ova Tanac i Marica,
te zajednička večera.

Uvečer bal, svira «Vizin».
(Srdačno očekujemo predstavnike svih
samouprava!)

BAJA – U povodu 25. obljetnice, Orkestar „Čabar” 26. studenoga priredit će jubilarni program u športskoj dvorani Općeprosvjetnog središta na Vancagi u Baji, s početkom u 20 sati.

PEČUH – Kako u ime pečuške Hrvatske katoličke zajednice reče Marija Bošnjak, voditeljica Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa, redovita sljedeća mjesečna misa na hrvatskom jeziku u kertvaroškoj crkvi Svete Elizabete, čiji je župnik Franjo Pavleković, svećenik Hrvat podrijetlom iz Novoga Sela, bit će 27. studenog u uobičajeno vrijeme, s početkom u 16 sati. Nakon mise etnologinja Ruža Begovac govorit će o božićnim običajima kod Hrvata.

SURDUKINJ – Dana 18. studenoga, s početkom u 20 sati, priređuje se hrvatsko-srpsko-makedonska plesačnica u tamošnjem domu kulture. Svira Orkestar „Vizin”, a plesne korake podučava Vesna Velin.

Trenutak za pjesmu

Sergio Zupčić

Vukovar

Sutra
više neću imati koga voljeti
samo ću tijela oplakivati
položena u zemlju
koju će moje suze
nastojati omekšati
Sutra
više neću imati suza
za plakanje
uvenut će
i vlati trave
ostat će križevi za ljubljenje
samo s jednim imenom:
Sin Hrvatske

Dijamantni pir na Undi

Marija Farkaš i Janoš Petković 60 ljet u hištvu

Hižni par s familijom pri maši

Marija Farkaš i Janoš Petković 22. oktobra, u subotu su slavili svoj 60-ljetni dijamantni pir na Undi. Kot mladi hižni drugi od 1951. ljeta živu skupa u dobri i teški minuta.

Tetac Joni/Lepojtov su od 1947. ljeta bili poštar na Undi, naslijedili su svojega oca u ovom poslu. Zbog svakodnevnoga kontakta s mjesnimi ljudi nastali su najbolji i najdiskretniji poznavatelj ne samo peršonskih događajov, nego i undanskoga povijesnoga zbivanja. Duga ljeta su član mjesne općine, kade su sa svojim otvorenim vidom podupirali upeljanje vodovoda na Undu, i novčano uključenje Unde za starački dom u Loži (Nagylózs). Sve do svoje mirovine, do 1984. ljeta živu za svoju familiju i za svoje rodno selo.

Teta Moriška /Markina 1946. ljeta putuju u Budimpeštu da se uču za šivalju, ča su odlično i zgotovili. Gospodarstveno i političko stanje ali je doprimi domon u svoje rodno selo, kade šiju opravu ne samo za mjesne ljude, nego i za familije u cijeloj okolici. Usput se uču dalje za „majstorsko pismo” u Čepregu i kao privatnik začmu djelati u domaćoj „djelaonici”. Nastanu najkreativnija,

najpreciznija šivalja mlade i starije generacije. Konzervativna moda im isto tako leži na ruku, kot i najmodernije kreacije ili sastavljanje prve undanske narodne nošnje. 1981. ljeta idu u mirovinu ali ljudi je još potribuju, željni su na njevo djelo, ku želju im sve do 2003. ljeta teta Moriška i ispunjavaju.

Jubilarno svečevanje su u mjesnoj crkvi začeli sa svojom dicom: Šandorom Petkovićem, predsjednikom HMS-a u Kisegu, i Jonijem Petkovićem, donačelnikom sela Žire ki su pravoda došli na slavlje s familijami. Pri jubilarnoj maši im je celebrant Štefan Dumović čestitao, a po maši rodbina, tovaruški krug i mnogobrojni poštovatelji su željeli sve najbolje jubilarному paru.

„Još imamo želju doživiti to, da nastanemo praroditelji!” – su rekli, a mi im od srca željimo da im se ta želja i ostvari. Neka je Bog čuva do toga vrimena, i dalje!

Marija Fülöp-Huljev

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika
Susret hrvatske mladeži u Budimpešti okupio mlade iz svih naših regija

Na mladima svijet ostaje, ali kako mlade uključiti u život hrvatske zajednice

(...)

Prije nekoliko godina, možda već i desetak, osnovan je Savez hrvatske mladeži u Mađarskoj. Kako je utemeljen, tako je i prestao s radom. No, imamo i vrlo pozitivnih primjera, i tu moramo navesti posebno Gradišće, koje je prednjačilo u ovom. Ne samo u omladinskom civilnom društvu već su se i stariji prije angažirali. A po njihovu primjeru su se onda i mladi organizirali. Ne kažem da treba osnovati ponovno nešto što neće funkcionirati. Uvjeren sam da trebamo ići suprotnim smjerom. Imamo odbor, Odbor za mladež i šport, razmjerno mladih ljudi koji pokrivaju sve naše regije. Trebali bismo zajednički osmisliti kako da krenemo s mrtve točke, kako i kojim sredstvima, s kojim ljudima, koga i što „naci-ljati”, da li da to bude folklor, šport, školstvo ili nešto drugo. Vi mladi najbolje znate što vam treba. Meni se čini da među vama nema članova Skupštine, ima svega jedan član manjinske samouprave iz Serdahela. Iz toga se vidi da mladež na političkom polju nije angažirana. Zbog čega? Nisu željeli, nisu ih pustili ili nisu uspjeli. Svi oni koji su prošli 18 godina mogli su krenuti na izborima, kažem to zbog toga što, kako vidite, u čitavom društvu politika prevladava, zašto ne bi bilo tako i kod nas. A kako možeš artikulirati svoje interese ako ne preko nekakvog politiziranja. (...)

S. B.

(Hrvatski glasnik, 2008/26)

Farnik Štefan Dumović čestita jubilarному paru

Bogatstvo...

Hrabra petroviska ekipa dice, roditeljev i učiteljev se je borila u televizijskom naticanju Velik si!

Tjedan hrvatske kulture

U budimpeštanskom HOŠIG-u od 21. do 25. studenog organizira se niz priredaba pod zajedničkim nazivom Tjedan hrvatske kulture. Svečano otvorenje Tjedna je 21. studenoga, s početkom u 14 sati, s pozdravnim govorom v. d. ravnateljice HOŠIG-a Ane Gojtan. Slijedi uvodno predavanje Miše Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave, a od 14 sati i 30 minuta kulturni program KUD-a Zora i orkestra Poklade iz Mohača. U sklopu programa predstavlja se Petar Pavković, izrađivač bušarskih maski; 22. studenog u 14 sati nastupa Plesna grupa Tamburica s Podravske plesovima, slijedi program pod nazivom «Tamo gdje rijeke spajaju» – dvojezična ekološka poduka u Podravini, uz predavanje Attile Komlősa, menadžera marketinga i komunikacije Nacionalnog parka Dunav– Drava; od 14 sati i 45 minuta posluži se grahova juha s knedlicama, podravska slastica u pripremi šefa Šandora Matorica, a od 15 sati je šaljivi kviz za učenike i nastavnike naziva Pravec Drava!; 23. studenoga, s početkom u 14 sati počinje program predstavljanja učenika Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže iz Pečuha «Košara puna darova»; od 15 sati slijedi natjecanje pjevača «HOŠIG traži zvijezdu», a za vrijeme natjecanja: koncert HOŠIG-ova pjevačkog zbora i orkestra uz specijalitet baranjske gastronomije u posluživanju žena iz Vršende; 24. studenog u 16 sati priređuje se bunjevačko-šokačka književna večer u izvedbi Velikog prela i program Prizivanje duhova: bunjevački i šokački običaji u stihovima, prozi, pjesmi i plesu, a od 17 sati je plesačnica «U ritmu muzike za ples...» uz orkestar Bačka. Zadnji dan tjedna, 25. studenog, u znaku je Dana HOŠIG-ovih nadarenih učenika, predstavljaju se glazbenici, plesači i kazivači stihova, s početkom u 12 sati, a potom je proglašenje rezultata likovnog natjecanja i svečano zatvaranje Tjedna. Za vrijeme Tjedna hrvatske kulture u predvorju se priređuje izložba učeničkih radova, radi školski radio: pop i folk predstavljaju se disk-džokeji, a radi i bakina kuhinja, kušanje baranjskih i podravskih specijaliteta.

UMOK – Hrvatska manjinska samouprava sridnjogradišćanskoga naselja Vas poziva na Hrvatski dan 26. novembra, u subotu. Svečani program počinje u 16 uri u mjesnoj crkvi, sa svetom mašom na hrvatskom jeziku, u celebraciji kanonika, rodnom iz Bizonje, Jive Šmatovića iz Jure. Zatim slijedi kulturni program (od 17 uri) u mjesnom Domu kulture, u kom sudjeluju HKD Veseli Gradišćanci iz Unde ter domaći tamburaši i tančoši HKD Kajkavci.

U spomen Stipanu Blažetinu 1941–2011

Sjećanje bivših učenika i kolega serdahelske osnovne škole

– Učitelj Blažetin. Zvali smo ga tako kada smo ga dobili za nastavnika hrvatskoga jezika. Bilo nas je dvadesetero u petom razredu, od najboljih pa do onih koji su već više puta ponavljali isti razred. Stara Fedakova kurija odzvanjala je našom vikom. Nije imao lak zadatak s nama, ipak je uspio. Na satima uvijek je bilo nešto novoga: igra, šala, pjesma, priča, dječji listovi iz Jugoslavije, Narodne novine, dopisivanje s djecom iz Hrvatske, igrokaz, natjecanja... Svi smo ga zavoljeli i jedva čekali hrvatski sat. Jednom je na ploču napisao tri naslova: Moj... Moja... Moje... i stavio tri točke iza riječi. Morali smo pisati sastavak. Svatko je bio prepušten svojoj mašti. Namučili smo se, ali pet sastavaka uspjelo je tako dobro da ih je učitelj poslao u Narodne novine. Kakva je to radost bila za djecu u doba sedamdesetih. Ponosno smo pokazivali isječak iz novina i onih 36 forinti i 70 filira čime su nas nagradili.

Sad opet pišem sastavak s njegovim okrnjenim, nedovršenim naslovom: Moj ... Moj učitelj.

Moj učitelj je bio visok, vitak čovjek. Bio je uvijek nasmijan i veseo. U radoznale sive oči padala je njegova tamno kestenasta kosa što je s jednim pokretom ruke vješto namjestio. Njegova su me pitanja ponekad zbunjivala, odgovore na njih nisam ni imala, pa me savjetovao: „Nastavi učiti hrvatski, idi u Peštu, idi u Peču! A poslije dođi kući. Ima radnog mjesta za tebe.”

Kao ravnatelj škole i savjetnik hrvatskoga jezika redovito je posjećivao sate mladih početnika nastavnika. Davao upute, pokazi-

vao kako se koristiti nastavnim pomagalicama i predao već iskušene metode. Poslije radnog vremena nas je pozivao na večernje tečajeve, kulturne priredbe, organizirao je dramsku sekciju. Svakoga ljeta organizirao je čitalačke tabore za djecu, a za nastavnike usavršavanja. Ostao je i nadalje naš UČITELJ. Hvala mu!

* * *

– Ni nakon toliko godina ne mogu se prisjećati Stipana Blažetina bez toga da mi se suze ne pojave u očima.

«Svakog muškarca pozdravi na ulici, jer nikad ne znaš tko ti je otac» – učenicima osmog razreda takvo nešto reći?! Ali poslije sam shvatila da je to bila samo šala, jer se naš učitelj volio šaliti.

Stipan Blažetin mi je pokazao put k ljubavi i poštovanju materinskoga jezika. Kao početnica na radnome mjestu, bilo me je jako strah. Kako ću uspjeti? Ali od Vas sam dobila potporu, veliku pomoć, kako prebroditi te teškoće. Nakon završetka visoke nastavničke škole čekali ste me, da se vratim u rodno selo, u Serdahel. I ja sam se vratila, da idem onim putem koji ste nam Vi pokazali.

Hvala vam, učitelju, što ste me potpomagali u tome da postanem nastavnica!

* * *

– Na početku 70-ih godina bila sam učenica petog razreda. Jednog prijepodneva naš učitelj u sivom odijelu ušao u učionicu, došao k meni i dao mi u ruke novine „one naše”, osam komada. Tako je išlo svakog tjedna, prodavala sam, širila i, naravno, čitala Narodne novine. Do danas sam vjeran pretplatnik naših novina, Hrvatskoga glasnika.

* * *

– Bila je jesen. Prvi sat smo imali hrvatski. Naš učitelj u onom sivom odijelu, pod pazuhom s imenikom ušao je u našu učionicu. Otpjevali smo jednu pjesmicu i počelo je ispitivanje pjesme Vojislava Ilića «U poznu jesen». Sa mnom je počeo, mada ja i nisam bila po abecednom redu prva u imeniku. Recitirala sam pjesmicu, dobila peticu i rekao mi je: „Idi i čuvaj našeg sina dok ja i žena radimo”. Tako sam postala bebisiterica maloga Stjepana, a poslije nastavnica hrvatskoga jezika.

* * *

– Na početku sedamdesetih godina nije prošao dan da nismo igrali nogomet. Nas nije trebalo loviti da idemo na trening, kao sada. Stipan je uvijek našao vremena da igra s

nama. Iza nogometnih vrata bio je stan, gdje je on i njegova obitelj stanovala. Budući da to nije bila velika udaljenost, prozor je često bio u opasnosti, a ne samo u opasnosti nego smo ga više puta i polupali loptom. No Stipan nikad nije bio zbog toga ljut na nas, samo bi rekao: „Prozor će se popraviti!” Ne znam što je on dobio zbog toga od supruge.

* * *

– Išli smo u niži razred osnovne škole. Bila je svečanost. Igrali smo dječju igru „Ez a cica fekete”. Mojem je paru falio gumb s kaputića, a to je učitelj Blažetin primijetio i šaljivo me upitao: „Pa kakva ćeš ti njemu biti žena?”. Vidi čudo, kakav je život, nakon petnaest godina, zaista, postala sam supruga svojega bivšeg para.

* * *

– Jednom smo morali naučiti pjesmicu za prvi maj. Gotovo nitko je nije naučio, među njima sam bila i ja. Redom nas je pitao. „Pa ni ti, Ribarička?” – pitao me začuđeno. Jako sam se sramila. Poslije smo morali stati pred njegov stol i kazati sljedeću pjesmicu, što je on na brzinu smislio:

„Pjesma prvog maja,
Ne znam je do kraja,
Samo prvu kiticu,
Zapišite mi jedinicu.”

Već sam bila učiteljica kada smo se sreli na letinjskome glavnom trgu. Tada sam tamo radila i živjela. On me je zapitao:

– Učiš li svoju djecu hrvatski?

Rekla sam mu: Ne jer s mužem i tako hrvatski razgovaramo, pa će i djeca naučiti.

– To nije tako! – rekao je. – Zapamti, ti si učiteljica hrvatskoga jezika i imaš odgovornost da svoj jezik predaješ svojoj djeci i svima onima koji u tvom selu žive. Dođi kući!

Tako sam iduće godine počela raditi u Mlinarcima u rodnome mjestu svoje mame.

* * *

– Bila sam učenica petog razreda kada je Stipan Blažetin vodio plesačku grupu u našoj školi. Iz petog razreda je i nas troje prihvatio u grupu, gdje su plesali samo stariji, učenici osmog razreda. Toliko smo bili ponosni na to! Uživali smo u probama, u plesu, osobito sa starijima. Došlo je i vrijeme prvog nastupa. Mi, mlađi, željeli smo pokazati da smo vrijedni njegovog povjerenja. Naravno, pogriješili smo u koreografiji. Osjećali smo se grozno. Ali učitelj nas nije grdio. Štoviše, on nas je tješio i rekao da ćemo sljedeći put uspjeti.

* * *

– Bila sam studentica trećega godišta na visokoj školi kada sam morala ići na praksu. Tada je Stipan Blažetin bio ravnatelj serdahelske osnovne škole. On me je rado primio i ponudio svoju pomoć. U školi sam provela mjesec dana. Podučavala sam učenike u razredu moje bivše učiteljice Jelene Blažetin. I sada se sjećam velike treme, da li ću uspjeti

u svemu, ne govoreći o tome kada smo poslije podne vrednovali moj cjelodnevni rad. Učitelj Blažetin nikada nije tražio greške, nego mi je uvijek dao nove ideje u metodici.

* * *

– Bio mi je nastavnik hrvatskoga jezika u letinjskoj gimnaziji. Jednom se ovako obratio meni: – Bilo bi dobro da se javiš u Pečuh na visoku nastavničku školu. Razgovarao sam sa Šoltijem, nastavnikom tjelesnog odgoja. Reкао je da si odličan iz tjelesnog odgoja. Tako sam – zahvaljujući njemu – postao nastavnik.

* * *

– Prije 20 godina kada sam počela raditi kao nastavnica, Stipan Blažetin mi je bio ravnatelj. Bio je ljubazan, iskren čovjek koji je imao smisla za šalu. U svakodnevnom radu strogo je zahtijevao od nas dobru stručnu spremu. Uvijek je podupirao dobre ideje. Za njega hrvatski jezik i kultura hrvatske manjine bili su na prvome mjestu. Rijetko je govorio mađarski i svakog je poticao da što više „divani”, kako bi to rekli u Santovu, na hrvatskom jeziku. Kada sam planirala položiti ispit srednjeg stupnja, od njega sam tražila pomoć i dobila je. Hvala za to!

* * *

– Osamdesetih godina u Serdahelu je djelovalo kulturno društvo pod vodstvom učitelja Blažetina i njegove supruge. „Dečki i dekle” sela te iz susjednih naselja vrlo su rado pohađali probe. Kao članica KUD-a u to doba, naučila sam mnogo narodnih pjesama i plesova. I dan-danas ih vrlo rado pjevam. Više puta smo imali i nastupe po krajevima naše zemlje, gdje žive hrvatske narodnosti. Takvom prilikom smo jednom stigli i u Santovo. Još i danas mi je pred očima kako nas je majka našeg učitelja dočekala u rodnoj kući s finim kolačima. Nezaboravan je bio za mene i nastup u Hrvatskoj, kraj Zagreba u nekom malom selu. Kad smo na pozornici s punom parom zaplesali kolo, ona se srušila i dvojica plesača je nestalo u njoj. Svatko je s uplašenim očima tražio učitelja „Bog moj! Kaj bu ve! Kakva sramota!” On nam je spontano, smirenim glasom rekao: „Nastavite dalje ispred pozornice!” Tako smo mogli završiti svoj program. Ne trebam vam ni reći kako su nas burnim pljeskom primili mještani.

* * *

– Dvadeset godina sam radila zajedno sa Stipanom Blažetinom, deset godina u jednom uredu kao zamjenici ravnatelja, a deset godina mi je bio ravnatelj. Bio je dobar kolega. Priznao je posao drugih, poštivao mišljenje drugih i onda ako je njegovo mišljenje bilo drukčije. U svom pedagoškom radu djeca su bila u središtu, djeca su ga jako voljela, još su i u odmorima bila oko njega. Vrlo je mnogo učinio za to da njegovi učenici upoznaju tradicije Hrvata u Mađarskoj, podučavao je

narodne igre, plesove, običaje. Prema mom mišljenju nema čovjeka koji je tako mnogo učinio za Hrvate u Pomurju.

* * *

– Uvođenje informatike u serdahelsku školu veže se za ime Stipana Blažetina. Počeli smo sa strojevima Commodore na kružocima s Junosty monitorima na početku 90-ih godina. Svu pomoć i bodrenje za taj napredak dobila sam od njega. Ja kao nastavnica matematike mislila sam da će mi biti dosta završiti neki tečaj informatike, ali on me je nagovorio da odem na visoku školu u Debrečen. Tada smo mogli nabaviti preko natječaja nove strojeve i pokrenuli tečaj za odrasle. Mnogi ondašnji učenici i kolege danas tomu mogu zahvaliti svoje radno mjesto.

* * *

S radošću se sjećam onih vremena kada smo zajedno radili s Pištom, jer sam neprekidno osjećao da škola koju vodi, podjednako nudi perspektivu i za učenike i za nastavnike. Osim stručnih uputa mogao sam učiti od njega humanost, korektnost, bio je dobar osjećaj da nas upravlja sa željom da pomogne. Duboko sam ga poštivao zbog iskrenosti, jedino je prihvatio razgovor oči u oči, za njega svaki suradnik bio je ravnopravan. Ako je nešto smatrao pogrešnim kod svojih kolega, protumačio je s poštenjem, sa svojom duhovitošću uvijek je otvoreno, ali ne uvrijeđivši drugog, rekao svoje mišljenje.

Za vrijeme Pištinaog upravljanja preuzeo sam likovnu umjetnost. Iako su tadašnje mogućnosti na tom području bile mnogo uže, ravnatelj je učinio sve da se utemelji umjetnička grupa likovnog odgoja (tada smo je zvali kružokom) da škola ima i umjetnički izgled. Mnogo je značilo za mene da se brinuo o našem radu, bodrio nas, zajedno se radovao našim uspjesima i često se obraćao djeci i roditeljima dajući snagu za nove zadatke. Nadam se da s izložbom likovnih ostvarenja o njegovim pjesmama dostojno gajimo njegov spomen i malo uzvraćamo onu brigu koju je on dao nama.

Sjećanja učenika, kolega, djelatnika serdahelske škole na Stipana Blažetina, književnika, nekadašnjeg učitelja i ravnatelja serdahelske škole, prilikom obilježavanja 70. obljetnice njegova rođenja i 10. obljetnice smrti, 21–22. listopada u Serdahelu, čitali su: Jelica Mihović Adam, Erika Balažin Meggyesi i Katica Lukač Brodač

BUDIMPEŠTA – Hrvatska manjinska samouprava Male Pešte 25. studenoga, s početkom u 18 sati, u Prosvjetnom domu (Budimpešta XIX, Teleki u. 50) priređuje tradicionalnu Hrvatsku večer. U sklopu priredbe nastupa Tamburaški sastav „Bačka”, a potom slijedi plesačnica. Ljubitelji hrvatskih plesova mogu zaplesati sa članovima budimpeštanske Hrvatske izvorne skupine.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave XII. okruga, 9. prosinca, s početkom u 17 sati, u zgradi Samouprave narečenog okruga (Budimpešta, Böszörményi út 23–25) bit će Hrvatska večer i javna tribina. Nastupaju gosti iz Petrovoga Sela, Pjevački zbor „Ljubičica“, KUD „Gradišće“ i sastav Koprive.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte organizira martinjsku proslavu. Priredba se održava 25. studenoga u 18 sati, u predvorju budimpeštanskoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma. Za dobro raspoloženje i glazbu pobrinut će se sastav Siget i scenski umjetnik Stipan Đurić.

KALAIČA – U organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, 3. prosinca 2011. godine, s početkom u 19 sati u Umjetničkoj ustanovi Ferenc List (nekadašnja zgrada Omladinskog središta u Ulici Sándora Petőfia 26) u Kalaiči gostuje KUD „Tanac” iz Pečuha, koji će se predstaviti cjelovečernjim programom s naslovom „Naša narodnost u Mađarskoj”. Nakon programa od 20.30 sati slijedi hrvatska i makedonska plesačnica uz Orkestar „Vizin”. Ulaz je slobodan, a organizatori srdačno pozivaju sve zainteresirane.

BAJA – U organizaciji Općeprosvjetnog središta, 18. studenoga 2011. godine u školskoj športskoj dvorani na Vancagi priredit će se već tradicionalni Hrvatski narodnosni dan. Nakon natjecanja učenika u poznavanju hrvatskoga jezika, od 19 sati priređuje se hrvatska plesačnica uz mohački Orkestar „Poklade”.

SUMARTON – Potkraj listopada zasjeđalo je predsjedništvo Društva Horvata kre Mure u proširenom sastavu, u nazočnosti predsjednika pomurskih manjinskih samouprava, na kojem se raspravljalo o organiziranju predsmotre Međimurske popevke u Pomurju u 2012. g. Nazočni su se složili u tome da se ona ponovno priredi naime dojmovi su vrlo pozitivni, te da će financijsku pozadinu riješiti. Zatraženo je da nakon nastupa stručno povjerenstvo ocijeni izvedbe i daje upute za daljnji rad. Prijave se moraju predati još potkraj ove godine, a predsmotra će se održati vjerojatno početkom iduće godine.

Prijateljska veza Unda–Čučerje

HKPD Bosiljak iz Čučerja (Zagreb) je gostovalo u Undi pretprošloga vikenda. Cijelim autobusom su došli gosti, i bili su smješćeni kod domaćinova. Poslije skupnoga ručka su malo razgledali grad Kiseg, a nakon toga su nastupili na kiseškom kiritofu. U Undi se je kulturni program počelo u sedam uri. Gledatelji su došli iz sela i od onkraj granic (Filež, Mjenovo, Mali Borištof, Dolnja Pulja), čak i iz Čunova, iz Slovačke.

Čunovski tamburaši isto imaju prijateljsku vezu s Čučerjanci. Početkom programa je goste pozdravio Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Unde, a zatim je Ante Kordun, predsjednik HKPD-a Bosiljak pričao o djelovanju društva. Bosiljkaši su slavili ovo ljetno 115. godišnjicu postojanja. Prijateljska veza med Undom i

Čučerjem traje 22 ljeti dugo. Bogat kulturni program su dali jačkari s prelipimi pjesmami. Tamburaši su fantastično svirali, a plesači su nam pokazali bunjevačke, slavonske, posavske, moslavačke plese.

Zadnja točka kulturnoga programa je bila koreografija Čučerska svadba. Poslije programa su se gosti zajedno s domaćini zabavljali do rane zore. Nakon kratkoga spavanja su se svi gosti okupili na hrvatskoj maši, ku su polipšali Čučerjanci s prekrasnim duhovnim pjesmami. Mašu je celebrirao Štefan Dumović, židanski dekanat. Nakon objeda su se svi okupili u centru sela i dalje su gajili prijateljstvo. Još jednom je teško bilo zbog odavanja, i gosti i domaćini već čekaju slijedeće druženje.

Štefan Kolosar

Natjecanje „Tko je bio Stipan Blažetin?”

Poziv na Natjecanje „Tko je bio Stipan Blažetin?” objavila je Hrvatska manjinska samouprava „Stipan Blažetin” u Serdahelu za više razrede hrvatskih pomurskih osnovnih škola. Na poziv se odazvalo dvadeset učenika, koji su se vrlo dobro pripremili iz života i književnih djela pjesnika. Natjecanje je održano 21. listopada u serdahelskoj osnovnoj školi, na Spomen-danu Stipana Blažetina.

Natjecatelji

Cilj je natjecanja bio da se učenici više upoznaju s pjesnikom, pedagogom koji je bio djelatnik u Pomurju četiri desetljeća, da povodom obljetnice njegova rođenja i smrti učenici više čitaju njegove pjesme, roman ili dramu. Natjecanje je pripremila Bernadeta

Blažetin u kojem je bilo testa o životopisu, prepoznavanje njegovih dječjih pjesama na temelju citata, popravljane redosljeda riječi u stihovima, zagonetke. Prethodno je zadano iz kojih knjiga, antologija i zbirki se moglo pripremiti. Natjecatelji su se veoma dobro

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Ficehaza

pripremili, mnoge citate su znali napamet, a podatke o životu Stipana Blažetina znali su gotovo sve.

Zahvaljujući Hrvatskoj manjinskoj samoupravi Zalske županije i Odboru za nacionalne manjine Zalske županije, svi su sudionici dobili vrijedne nagrade, a Znanstveni zavod

Hrvata u Mađarskoj svakom je poklonio novu zbirku pjesma Stipana Blažetina „Na istom kolosijeku”. Najbolja natjecateljica dobila je najveći poklon, koji je poklonila obitelji Blažetin. Od dvadeset natjecatelja najviše bodova postigla je učenica Dalma Vuk iz Serdahela, drugo mjesto pripalo je učeniku Tomislavu Kočišu iz Kerestura, a treće mjesto osvojila je Aleksa Šoš iz Pustare.

Dalma Vuk dobila je nagradu obitelji Blažetin

Beta

„Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i šport”

Predstavljanjem Orahovice kroz povijest, točnije kroza srednji vijek, obilježilo je početak dvodnevnog druženja učenika orahovičke Osnovne škole „Ivana Brlić Mažuranić” i učenika harkanjske Osnovne škole „Pál Kitaibel”. Radi se o nastavku projekta „Rastimo zajedno uz kulturu, glazbu i šport”, u okviru IPA prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska.

Ovaj treći susret upriličen je nakon prvoga u Orahovici sredinom kolovoza i drugoga susreta u Harkanju 29. rujna kada je domaćin projektu bila Osnovna škola „Pál Kitaibel”.

Ravnateljica orahovičke škole Maja Škraba i József Kiss ravnatelj harkanjske škole, pozdravili su učenike i nastavnike sudionike programa, trećega susreta, a potom su scenskim izričajem orahovički učenici kroz povijest od prvog spomena imena Orahovice 1228. godine, vodili svoje harkanjske prijatelje. Obišli su povijesne i kulturne znamenitosti naselja Orahovice i nazočili prijemu što ga je za njih pripremio gradonačelnik Josip Nemeč, na kojem ih je upoznao s radnim prostorom i poslovima koje obavlja u uredu kao gradonačelnik. Orahovički gradonačelnik poželio im je ugodan boravak i druženje s vršnjacima iz tamošnje osnovne škole, te kazao kako vjeruje da će prijateljstva sklopljena tijekom rada u ovom projektu dugo potrajati. U školi je bila priređena srednjovjekovna večera, a aktivnosti su nastavljene posjetom osječkome muzeju Slavonije i tamošnjoj Tvrdi, te radom u likovnoj koloniji. G. József Kiss projekt smatra „krunom” dugogodišnjeg prijateljstva i suradnje dviju škola, koja je započela još davne 1987. g., te je najavio kako će već u prosincu harkanjska škola biti domaćinom sljedeće etape ostvarivanja projekta. Projekt „Rastimo

zajedno uz kulturu, glazbu i šport” ostvaruje se kroz šest tematskih cjelina i ukupne je vrijednosti 128.352 eura, od čega orahovička škola ostvaruje 60% sredstava, a harkanjska 40%. Projektom se predviđa opremanje likovnih i glazbenih učionica, te potpora športskim aktivnostima (biciklizam, odbojka, košarka, nogomet, rukomet). Program obuhvaća međusobne susrete, povezivanja i druženja (bolje upoznavanje zavičajnih posebnosti, kulturnih i povijesnih sadržaja krajeva u kojima djeca žive).

bpb

Klasa: 018-06/11-2/46
 Urbroj: 521-HUN-01/02-11-01
 Mjesto: Budimpešta

DM/KU na temelju članka 17. stavak 2. Zakona o popisima birača (Narodne novine 19/07) daje

OBJAVU O PRETHODNOJ REGISTRACIJI BIRAČA

Pozivaju se na prethodnu registraciju u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske u inozemstvu:

- birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a trajnije borave u inozemstvu
- birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a promijenili su prebivalište u inozemstvu (npr. iz Bosne i Hercegovine došli živjeti u SR Njemačku)
- birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a promijenili su mjesto prebivališta unutar države (npr. iz Münchena došli živjeti u Hamburg)
- birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a nisu upisani u popis birača, kako bi mogli glasovati na izborima za **izbor zastupnika u Hrvatski sabor**.

Prethodnu registraciju birača za glasovanje u inozemstvu birači mogu obaviti u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske na čijem konzularnom području imaju prebivalište ili boravište u inozemstvu, najkasnije 14 dana prije dana određenog za održavanje izbora. U istom roku birači mogu odustati ili promijeniti prethodnu registraciju.

Zahtjev za prethodnu registraciju birača podnosi se (*pismeno, usmeno ili telefonom*) u diplomatskim misijama i konzularnim uredima Republike Hrvatske.

Birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj koji će se na dan izbora zateći u Republici Hrvatskoj, trebaju se prethodno registrirati pri nadležnom tijelu u Republici Hrvatskoj koje vodi popis birača prema mjestu njihova boravka u RH, ali tek nakon raspisivanja izbora.

Pregled popisa birača s prebivalištem u Republici Hrvatskoj dostupan je na internetskim stranicama Ministarstva uprave www.uprava.hr, a za birače bez prebivališta u Republici Hrvatskoj i s prebivalištem u Zagrebu u Središnjoj evidenciji popisa birača i birača upisanih u popis birača grada Zagreba putem www.zagreb.hr.

Za dodatne informacije obratite se nadležnoj diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske.

Veleposlanstvo Republike
 Hrvatske
 Budimpešta

Natjecanje hrvatskih ribiča u Dušniku

Na nekadašnji poticaj Hrvatske manjinske samouprave sela Čavolja, uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, jedanput u godini održava se natjecanje hrvatskih ribiča u Bačkoj. Ove je godine organizaciju primila Hrvatska manjinska samouprava sela Dušnoka, pa je u subotu, 1. listopada,, okupila naše ljubitelje tog sporta.

Na natjecanje se prijavilo devet družina, od toga osam iz Mađarske u organizaciji mjesnih hrvatskih manjinskih samouprava (Aljmaš, Baćino, Čavolj, Dušnok, Gara, Kaćmar, Kalača i Santovo), te jedna družina iz Hrvatske, iz Topolja, prijateljskog naselja sela Gare u Općini Draž. Topoljčane trebamo istaknuti i zato što oni su imali jedinu članicu u družini.

Natjecatelji su se okupili ujutro u osam sati na zajednički doručak u zgradi mjesne osnovne škole. Nakon pozdrava predsjednice mjesne Hrvatske manjinske samouprave Matije Mandić Goher, tu su izvukli i raspodjelu ribiča po sektorima. Svakoja družina sastoji od tri člana, koji love ribe pojedinačno u tri sektora, pa nakon natjecanja rezultati se zbroje po

družinama. Kod pecanja svatko se može koristiti jednim štapom.

Natjecanje se održalo na lijepo uređenoj obali kanala Voša (Vajas), koja je bila u šarenim bojama, jer se priroda tek počela pretvarati iz zelene u žutu boju. U devet sati se oglasio prvi zvuk, kada je moglo početi hraniti ribe. Nakon drugog znaka započelo je pecanje, koje je potrajalo do podne. Vrijeme je bilo na volju ribiča. Nažalost, zbog nedavnog uništavanja bilo je samo novoplasiranih malih riba, velike ribe, zapravo, nitko nije uhvatio. Tako je rezultate odlučio pogotovo samo broj uhvaćenih riba.

Sreća je tom prigodom pogodila domaćine, dušnočka je družina postala pobjednikom ovogodišnjeg natjecanja. Na drugome mjestu slijedila je družina iz Baćina, treće mjesto osvojila je Kalača. Prve tri družine nagrađene su peharom, a sve ostale dobile su spomenicu, odnosno bocu vina.

I najbolji pojedinci bili su nagrađeni, od kojih na prva tri mjesta bili su po redu Stipan Jagica i Ivelja Fačko iz Dušnoka, te Stipan Majoroši iz Kalače.

Dodijeljene su i posebne nagrade za najveću ribu: Stipanu Čiliću iz Santova, a za najmanju Peri Švegalu iz Čavolja.

Prirredba se završila sa zajedničkim objedom i druženjem.

Martin Kubatov

SAMBOTEL – Hrvatska manjinska samouprava u spomenutom gradu Vas srdačno poziva 26. novembra, u subotu od 16 uri u svoje sjedišće (Ulica Kisfaludy 1) na 15. obljetnicu osnutka mišanoga zbora Djurdjice. Slavljениki su za ovu priliku snimili i prvu CD-ploču, pod naslovom „Kad budu cvale djurdjice“. Ovom prigodom će mjesna Hrvatska manjinska samouprava i Društvo samboteljskih Hrvatov jur tradicionalno pogostiti i svoje Hrvate u mirovini, ki živu u Sambotelu.

Kup podravskih ribiča 2011

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije i izvarske Hrvatske samouprave, 9. listopada peti put je organizirano natjecanje u ribolovu, ove godine ponovno u Izvaru na ribnjaku između Izvara i Rasinje. Na tradicionalno natjecanje prijavilo se sveukupno 19 družina iz raznih podravskih naselja, iz Barče, Bojeva, Daranja, Domaša, Dombola, Gamaša, Rasinje, Izvara, Lukovišća, Martinaca, Nađatada, Novog Sela, Potonje, Tomašina te iz Ferdinandovca.

I to je bio velik ulov

Prvi Kup podravskih ribiča priređen je upravo u Izvaru na poticaj ondašnjeg predsjednika manjinske samouprave Tibora Hudaka, i tradicija se nastavljala. Tijekom pet godina Kup je organiziran na različitim podravskim mjestima, a ove godine opet u Izvaru. Tamošnja Hrvatska manjinska samouprava, na čelu s Klarom Kovač, u suorganizaciji sa Županijskom samoupravom, rado se primila organizacijskih poslova. Tomu se pridružila i mjesna samouprava s načelnikom mjesta Laslom Kozmom. Natjecanje je započelo u osam sati s pozdravnim riječima Joze Solge, predsjednika Hrvatske manjinske samouprave Šomođske županije, te je slijedilo izvlačenje mjesta.

Ove godine vrijeme nije pogodovalo ribolovu, hladan i jak vjetar nosio je udice, a nije bilo toplo ni ribičima, no kuhano vino, vrući čaj, uzbuđenje i druženje zagrijalo je i ruke i srce. Dvočlane družine sve do podneva nama-

Uručenje nagrade pobjedničkoj muškoj družini

kale su udice, mamile ribe na različite načine, no često su se radovala i ribicama od nekoliko centimetara. U podne je bilo vaganje i proglašenje rezultata, kojem su nazočili i ugledni gosti: Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, te su najboljima uručili nagrade.

Najuspješnija je bila tomašinska družina, ribiči Tibor Gorjanac i Laslo Pandur. G. Gorjanac često lovi ribe na Dravi, no, kako reče, ribolov na rijeci razlikuje se od onoga na stajaćoj vodi. Prvi put je sudjelovao na podravskom kupu i smatra da to natjecanje i ubuduće treba organizirati. Drugo mjesto postigli su novoselski ribiči, Zoltan Varga i Zoltan Schutzman, a treće mjesto Barčanci: Tibor Bardek i Arpad Terenji. Pehar Podravskog ribičkog kupa prešao je u ruke

Kup podravskih ribiča 2011. organiziran je u Izvaru uza sudjelovanje 19 družina iz podravskih mjesta. Pobjednici Kupa bili su ribiči iz Tomašina: Tibor Gorjanac i Laslo Pandur

Tomašinaca. Dodijeljen je pehar i za najveću ulovljenu ribu, koji je pripao Ferdinandovčaninu Ivici Ščuki. Nagrada za najviše ulovljenih komada uručena je Rasinjaninu Zoltanu Schutzmanu, a nagrada za najmanju ulovljenu ribu Đuli Palu.

Bilo je i ženskih družina, među njima najspretniji su bili Morski psi, Ruža Kovač Šebešćen i Anita Sinjaković Darok. Gđa Šebešćen, predsjednica dombolske Hrvatske samouprave, a rodnom iz Potonje, kaže da se već 40 godina nije okušala u ribolovu, još je u svom djetinjstvu to činila u rodnom selu na jezercu gdje su se obično kupala djeca.

Njoj je važno da bude zajedno, kako reče, sa svojima (Hrvatima) i da se druži s njima, upravo zato voli slične regionalne poticaje.

Najspretnija ženska družina

Glavnu potporu ribičkom kupu je dalo Udruženje hrvatskih manjinskih samouprava Šomođske županije, saznali smo od njegova predsjednika Joze Solge: – *U udruženje su se uključile i novoutemeljene manjinske samouprave, no kapošvarska se povukla na neodređeno vrijeme jer neki od njezinih članova to smatraju nekakvim političkim pitanjem. Mi smo im ponudili suradnju, no oni su to odbili. Nažalost, to je protiv njihove zajednice, mislim ako nekoliko ljudi smatraju da ne bi s nama surađivali, ne bi to trebalo nametnuti i drugim osobama i isključiti ih iz zajednice. Samouprave su prihvatile izmjenu ugovora što smo izradili na temelju novog pravilnika Hrvatske državne samouprave. Zajedno je uvijek lakše i*

financijski i organizacijski, i državni dan i hodočašće smo zajedno organizirali, kao i današnji dan. Pomoću interneta i naše web-stranice www.somogyhorvatok.hu međusobno se informiramo.

Pokušamo planirati godišnji program, usklađujemo priredbe. Nema nas mnogo pa si ne možemo priuštiti da vučemo na sve strane, važno nam je da u županiji okupimo Hrvate. Važno nam je i to da na popisu pučanstva izjašnjavaju svoju pripadnost, stoga smo pomagali ispunjavanje na internetu. Nastojimo raditi i na znanju jezika, pokrenut ćemo tečaj hrvatskoga jezika u Barči, jer opstati se može samo ako njegujemo jezik – kazao je g. Solga.

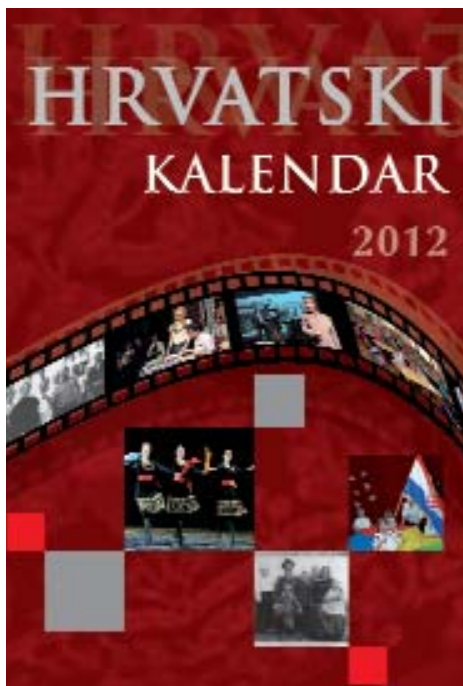
**HRVATSKA VEČER
HRVATSKI ŽIDAN**
KULTURNI DOM
26.11.2011. - 17:00

NASTUPAJU:
MALI ŠKOLARI I MLADI TAMBURAŠI
- „ŽIDANCI“ - TAMBURAŠI
- PJEVAČKI ZBOR „PETERUŠKA MARIJA“
- „ŽICE“ - TAMBURAŠI
- KLAPA „NOIJA“
- „ŽIDANSKI BEČARI“ - TAMBURAŠI
- PLESNA GRUPA „ČAKAVCI“
- KUD „GRADIŠĆE“ IZ PETROVOG SELA

21:00 - BAL:
PINKICA

**HRVATSKI
KALENDAR
2012**

Hrvatski kalendar 2012 u svaku hrvatsku kuću! Naručite što prije Hrvatski kalendar za 2012. godinu po cijeni od 750 forinti. Adresa: 1065 Budapest, Nagymező utca 68. Tel.: +36-1-269-2811; e-mail: croatica@croatica.hu.

**Čitajte i širite
Hrvatski
glasnik!**

U spomen

Florian Albert (1941–2011)

Samo mjesec i pol poslije 70. rođendana, 31. listopada u Budimpešti je preminuo legendarni mađarski reprezentativac Florian Albert, rođen 15. rujna u Santovu, po majci Mandi Jelić, koju je rano izgubio, podrijetlom šokački Hrvat.

Od 1952. do 1974. bio je igrač Ferencvaroša, za koji je ostao vezan ne samo kao igrač nego i do kraja života. Na 351 prvenstvenoj utakmici u Ferencvarošu dao je 256 golova, a na ukupno 537 susreta čak 383 zgoditka. Četverostruki prvak Mađarske, trostruki najbolji strijelac prvenstva, jedanput osvajač mađarskog kupa, a 1965. i europskog Kupa velesajamskih gradova, preteče Kupa UEFA-e. Čak 75 puta bio je reprezentativac Mađarske i dao 31 gol, više puta igrao za reprezentaciju Europe i Svijeta. Osvajač je dviju brončanih medalja, jedne olimpijske 1960., i jedne na EP 1964., a 1967. i Zlatne lopte za najboljeg europskog nogometaša godine. Iza sebe ostavio je imena poput B. Charltona, Jonstonea, Beckenbaurea i Eusebia. Isti je naslov prije njega dodijeljen Englezu Matthews, Španjolcima Di Stefanu i Suraezu, te sovjetskom vrataru Jašinu. Od aktivnog igranja oprostio se 14. ožujka 1971. godine na utakmici Ferencvaroša i Zalaegersega na kojoj je u 78. minuti posljednji put zatresao suparničku mrežu. Iste je godine odjenuo posljednji put i reprezentativnu majicu. Svoju igračku, trenersku karijeru, a poslije i stručnog voditelja, izuzev dvije godine izbjavanja u inozemstvu, posvetio je svome matičnom klubu Ferencvarošu. Više puta, zajedno s Nikolom Pančićem, kao uzvanik nazočio je Državnom hrvatskom malonogometnom turniru u budimpeštanskom HOŠIG-u. Od 2004. nositelj je naslova „Športaš nacije“, a od 2007. njegovo ime nosi i Ferencvarošev stadion na Űllői útu. Prije tri godine dobio je priznanje rodnoga sela, kada mu je 28. srpnja 2008. godine u okviru Dana sela svečano uručeno priznanje „Počasni građanin Santova“. Njegov posljednji ispraćaj bio je 6. studenoga, a pokopan je na starobudimskom groblju. Svojom nadarenošću, nezaboravnim nastupima u mađarskoj reprezentaciji, postignutim zgdicima, ostat će zapamćen kao veliki igrač, te uzor mnogim nogometnim i športskim naraštajima.

Neka mu je vječna slava i hvala, počivao u miru.

S. B.

HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA I SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ
Vas pozivaju da svojom nazočnošću uveličate

DAN HRVATA

koji će biti održan 19. studenog 2011. godine u Sambotelu

POKROVITELJI DANA HRVATA:

prof. dr. sc. Ivo Josipović, predsjednik Republike Hrvatske
dr. Pál Schmitt, predsjednik Mađarske

MJESTO ODRŽAVANJA PRIREDBE:

Županijski prosvjetni i omladinski centar (Szombathely, Ady tér 6)

Molimo vas da svoj dolazak potvrdite ili odjavite najkasnije
do 10. studenog 2011. godine na tel.: 00/(36) 1/303-6093 ili na e-mail: hrsamouprava@chello.hu

PROGRAM PRIREDBE

„Putevima Svetog Martina“ Izložba Milana Generalića može se pogledati u Spomen-centru Sv. Martinu (Sambotel, Ul. Sv. Martina 40)

15.00 – *Sveta misa u crkvi sv. Martina* (Sambotel, Ul. Sv. Martina 40)
Svetu misu predvodi mons. Josip Mrzljak, varaždinski biskup

17.00 – *Svečano otvorenje, pozdravni govori, dodjela odličja*

Kulturni program:

„Gizdav sam da sam Hrvat ...“ hrvatske melodije i pjesovi iz Gradišća

Nastupaju:

kulturne udruge, pjevački zborovi i tamburaški orkestri iz Gradišća

